

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverkste>

15. søndag i treenigheten - 6. sept. 2015

Prekentekest: Luk 10, 38-42

Lesetekst I: 2 Mos 19,1-6

Lesetekst II: Fil 4,10-14

Jesus hos Marta og Maria

Innledning

Denne beretningen er Lukas alene om å formidle. Det samme gjelder også den foregående, om den barmhjertige samaritan. Deler av Lukas sitt særstoff har et familiært preg og ofte dreier det seg om omsorg. Kanskje typisk for en lege. Kilden for dette stoffet er ukjent, men Lukas oppholdt seg i landet i 2-3 år mens Paulus satt fanget i Cæsarea. Historiene om Jesus fikk han da "overlevert av dem som *helt fra først av* var øyenvitner." (Luk.1,2) Da er både Maria, Jesu mor, og hans søsken aktuelle foruten Jesu disipler. Hvordan Jesus var blitt kjent med og glad i de to søstrene i Betania, forteller ikke NT noe om. Men de som overleverte fortellingen, må ha visst det, og kanskje var det fra søstrene selv Lukas hadde denne og andre fortellinger knyttet til Betania.

Til teksten

Den store konteksten dette avsnittet står i, er Jesu vei til Golgata. Han har forutsagt sin lidelse og død, (9,44 og 51) sendt sytti "andre" i forveien "til hver by og hvert sted som han selv skulle besøke" (10,1) og like forut for vår tekst fortelles det om mannen som var på vei fra Jerusalem ned til Jeriko og der falt i hendene på røvere (10,30). Betania kommer i alle fall geografisk som en naturlig fortsettelse. Geografi er riktig nok ikke grunnlaget for Lukas sin framstilling, og neste geografiske opplysning kommer ikke før i 13,22, men også der er Jesus "på reise til Jerusalem".

Reisemotivet møter oss også i første vers av vår tekst. "Da de dro videre..." v38. Lukas får her med at Jesus er sammen med de tolv idet de gir seg på vei til Betania. Det står at det er "han" som kom og ble mottatt, men det er sannsynlig at disiplene fulgte med. Marta som eide huset enten fordi hun var enslig eller var blitt enke, fikk det i alle fall veldig travelt. Disiplene var vant med å stille seg selv, men en gang gikk det galt! (Mark 8.14) Det er derfor ikke helt sikkert at de ble sittende passive å se at Marta stresset. Hennes søster Maria må antas å være yngre siden Marta føler at hun kan kommandere henne. Jesus har satt seg i påvente at maten skal bli servert. Maria setter seg på gulvet ved siden av slik en elev ofte satt ved sin læremesters føtter (Paulus ved Gamaliels føtter Apg. 22.3). Dette blir naturlig nok vanskelig for den travelt opptatte vertinnen, men av respekt for sin kjære gjest, ber hun han engasjere søsteren i husarbeidet. Dermed blir det en anklage mot Jesus også: "Bryr du deg ikke...?"

I Jesu svar til henne ligger det mye kjærlighet. Marta, Marta! Jesus vil så gjerne gi henne også opplevelsen av å nyte den gode delen. Det er som om han vil si: Du stresser og kaver så for meg og mine at du glemmer å ta vare på deg selv og dine åndelige behov.

Til prekenen

”Det er godt å kåmmå hematt frå ei lang og slitsam reis...” (Ivar Simastuen). Jesus har ikke hatt så mange steder hvor han kan ha følt seg heime. Det var nok på det tidspunktet et anstrengt forhold til familien i Nasaret, så utenom Peters heim i Kapernaum var det nok i huset i Betania at han følte han var kommet ”hematt”. En omreisende predikant vet hva det dreier seg om. Nære relasjoner er viktige både sosialt og åndelig. Ikke underlig at det greske ordet for hus (↘↕↙↗↕↘) etter hvert ble betegnelsen på det kristne fellesskapet. Jesus har nok hatt gode minner fra sin heim i Nasaret og uttrykket ”min Fars hus” rommer alt dette og mye mer.

Bildet av Jesus og Maria er varmt og nært og fortrolig, slik vi også ønsker at våre kristne fellesskap skal være. Ånden som gjennom sine tjenere formidler kunnskap og veiledning, formaning og trøst, forsamlingen som lytter og tar imot og responderer med lovsang og takk. Og alt i en god hjemlig atmosfære. ”Det er godt å kjenna varmen komå innatt i ein skrott...” Det må jo virkelig være ”den gode del”! For dersom Israel ville lytte til Herrens ord og holde hans pakt, så... (2. Mos. 19,5)

Det er god grunn til å være ”travelt opptatt med alt som skal stelles i stand”. Og vi forstår at uten Marta hadde besøket i Betania ikke blitt det Jesus og disiplene trengte. Uten at noen tilrettelegger og stiller til, blir det ikke noen gudstjeneste eller møte. Prekenen må gi god veiledning om balansen mellom det å ta til seg, lære og respondere og det å praktisk legge forholdene til rette. Vi må takke Gud for alle som er villige til å ofre tid og krefter på det praktiske. Det var en stor glede for Paulus at noen maktet å tenke på det han trengte. (Fil. 4,10)

Men Jesus er tydelig på at ”ett er nødvendig”! Det er ikke dermed sagt at det andre er unødvendig. For at mitt åndelige liv skal overleve, er det nødvendig å sitte ned ”ved Jesu føter ei stille stund”. Der viser han at han virkelig bryr seg om oss. Så nødvendig er det at det aldri skal bli tatt fra oss! Alt annet skal vike. ”Himmel og jord skal forgå, men mine ord skal aldri forgå”. Den gode delen skal vi få nyte her og nå sammen med våre kjære tros-søsken fordi noen forstår betydningen av å legge godt til rette for det.

Per Larsen

Tidl. misjonssekretær i DNI

per-larsen@lyse.net